

Czy mieszkaniec to zawsze pacjent?

dr Milena Koziół-Rostkowska
Zastępca Dyrektora
Departament Analiz i Strategii
Ministerstwo Zdrowia
m.koziol@mz.gov.pl
25.03.2025

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

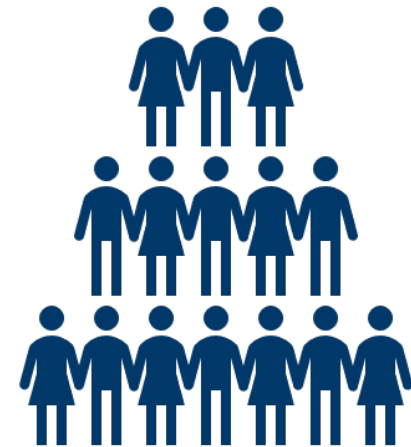
Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo
Zdrowia

Czy liczba ludności zamieszkująca dany teren jest zawsze odpowiednim tłem do analizy potrzeb zdrowotnych?

Demografia

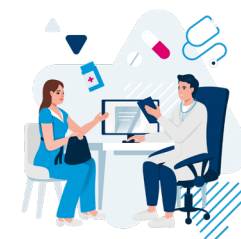

37 636 508

Deklaracje POZ

**Ministerstwo
Zdrowia**

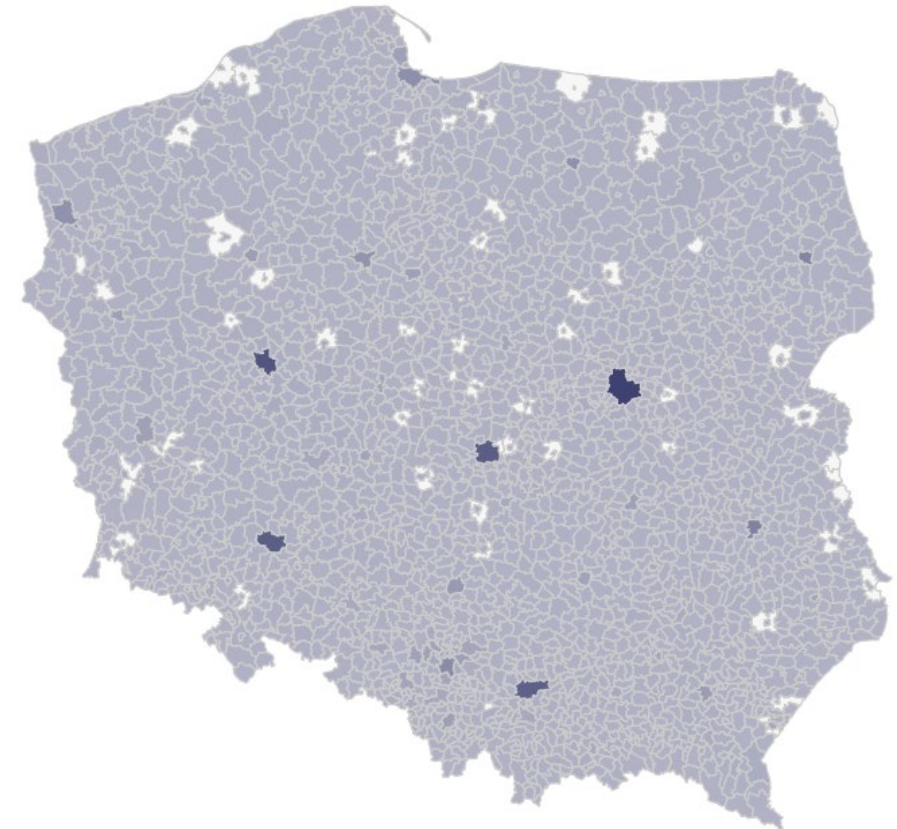
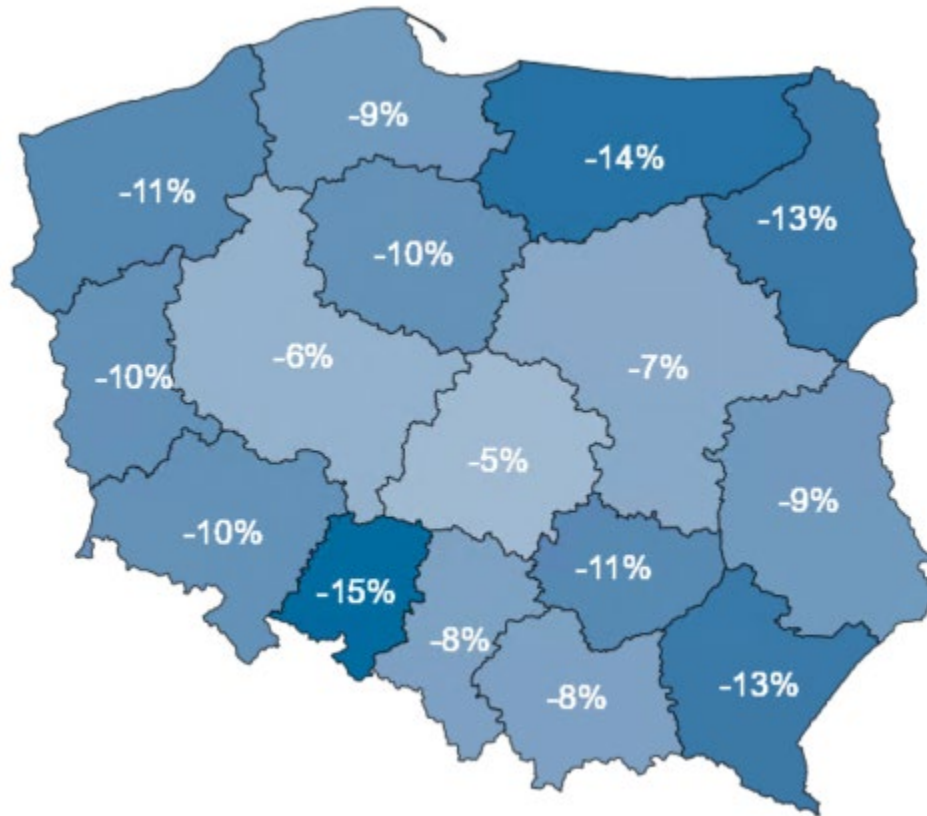
34 271 895 (91,1%)

liczba osób z aktywną
deklaracją POZ
w grudniu 2023

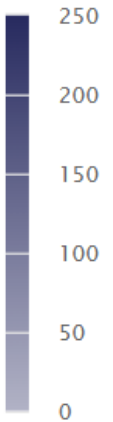
3

Poziom wojewódzki

- Rozkład różnic między liczbą deklaracji a liczbą ludności nie jest stały między województwami (w zakresie **od -5% do -15%**)
- Największą różnicę zaobserwowano w województwie opolskim (-15%)
- W województwie łódzkim różnica była najmniejsza (-5%).

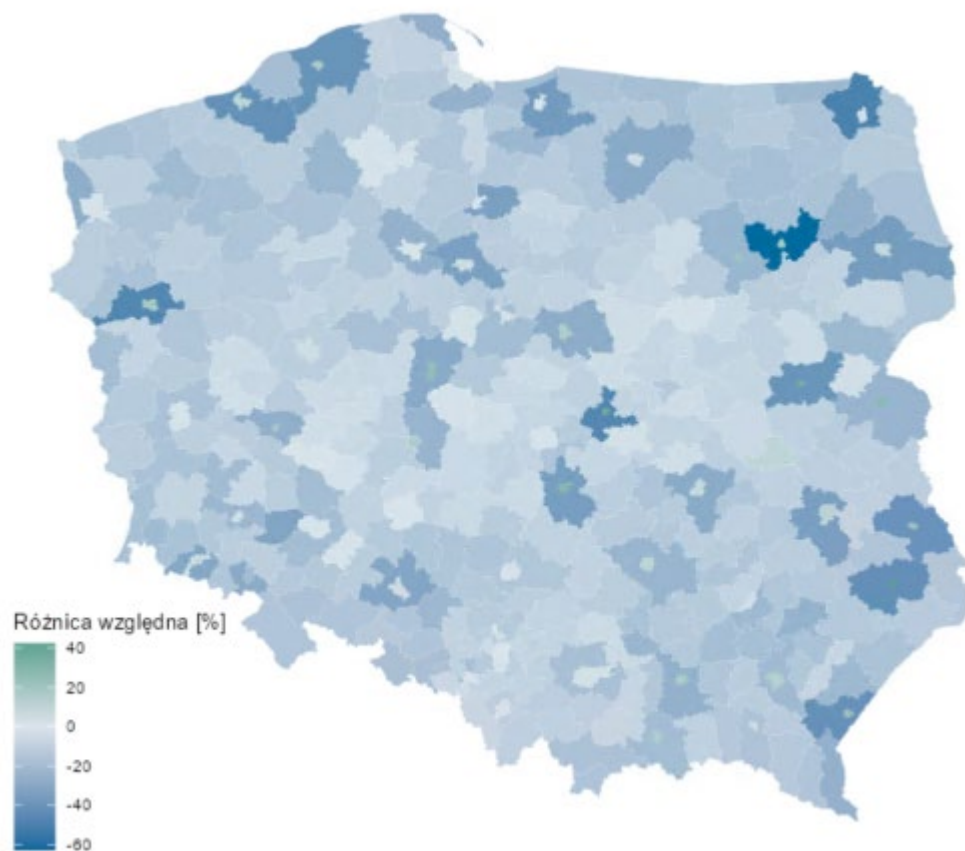
Liczba placówek POZ w gminach

4

Poziom powiatów

- Rozkład różnic między liczbą deklaracji a liczbą ludności nie jest stały między powiatami (w zakresie **-63%** do **+42%**)

W wielu przypadkach, w powiatach grodzkich liczba deklaracji jest wyższa niż liczba ludności według GUS. Z kolei w otaczających je powiatach ziemskich zależność jest odwrotna.

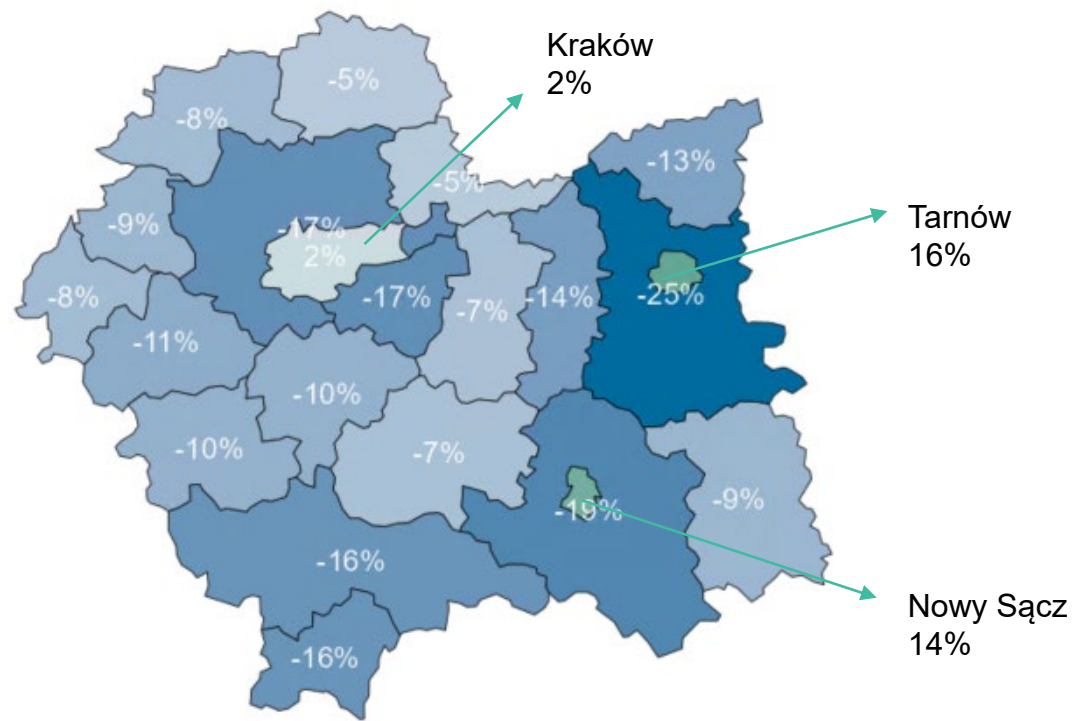
5

Poziom powiatów

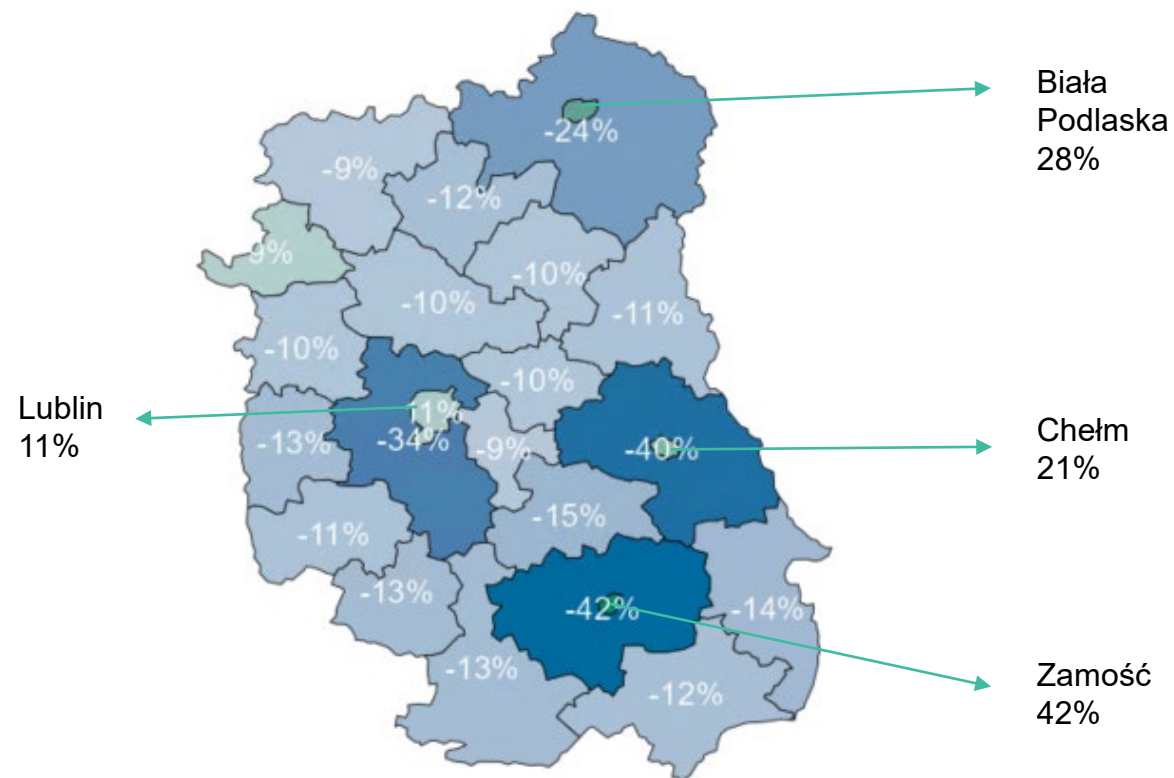
W wielu przypadkach, w powiatach grodzkich liczba deklaracji jest wyższa niż liczba ludności według GUS. Z kolei w otaczających je powiatach ziemskich zależność jest odwrotna.

Sugeruje to, że pacjenci, mimo że mieszkają w mniejszych miejscowościach, korzystają z POZ w większych miastach.

Województwo małopolskie

Województwo lubelskie

6

Poziom gmin – demografia

- Rozkład różnic między liczbą deklaracji a liczbą ludności nie jest stały między gminami (w zakresie **-100%** do **+258%**)*

Gminy wiejskie: 2175 gmin, w tym w 1895 (**87%**) z nich liczba deklaracji niższa niż demografia GUS

Gminy miejskie: 331 gmin, w tym w 280 (**85%**) z nich liczba deklaracji wyższa niż demografia GUS

* Gminy o największych różnicach:

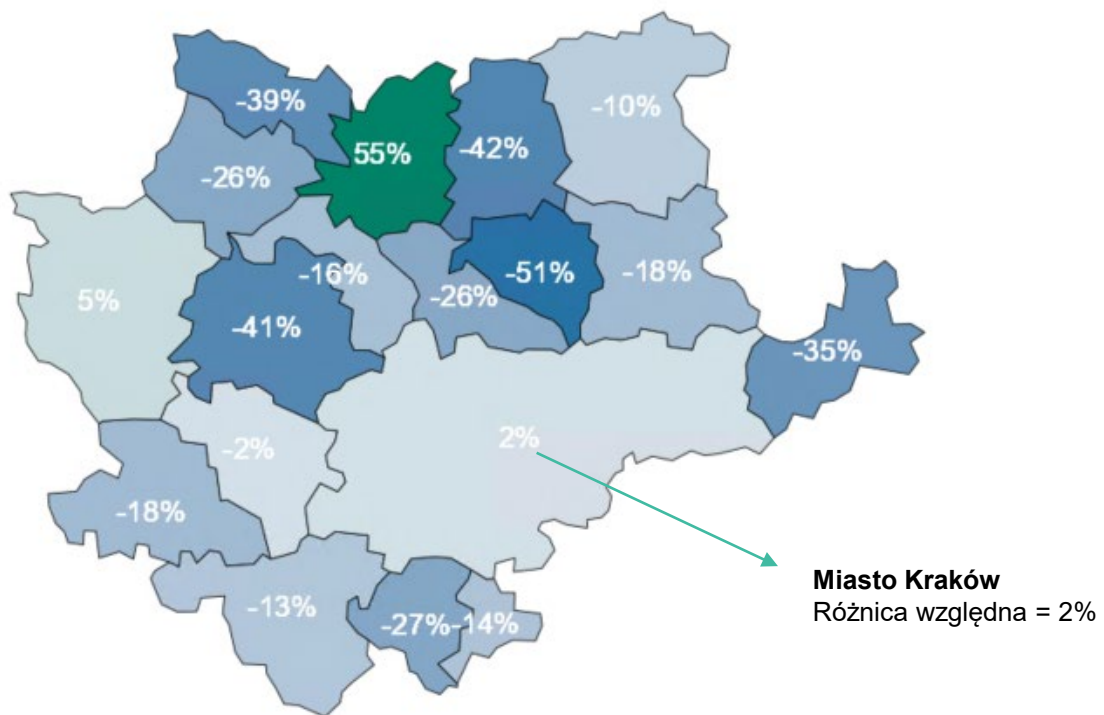
- różnica na poziomie -100% dotyczy gmin, w których nie ma POZ, np. Dzierżoniów, Głogów
- różnica na poziomie +258% - gmina miejska Stoczek Łukowski; otaczająca ją gmina wiejska Stoczek Łukowski ma różnicę względną na poziomie -78%. Analogiczne zależności występują w innych gminach, np. Grybów, Raciąż.

7

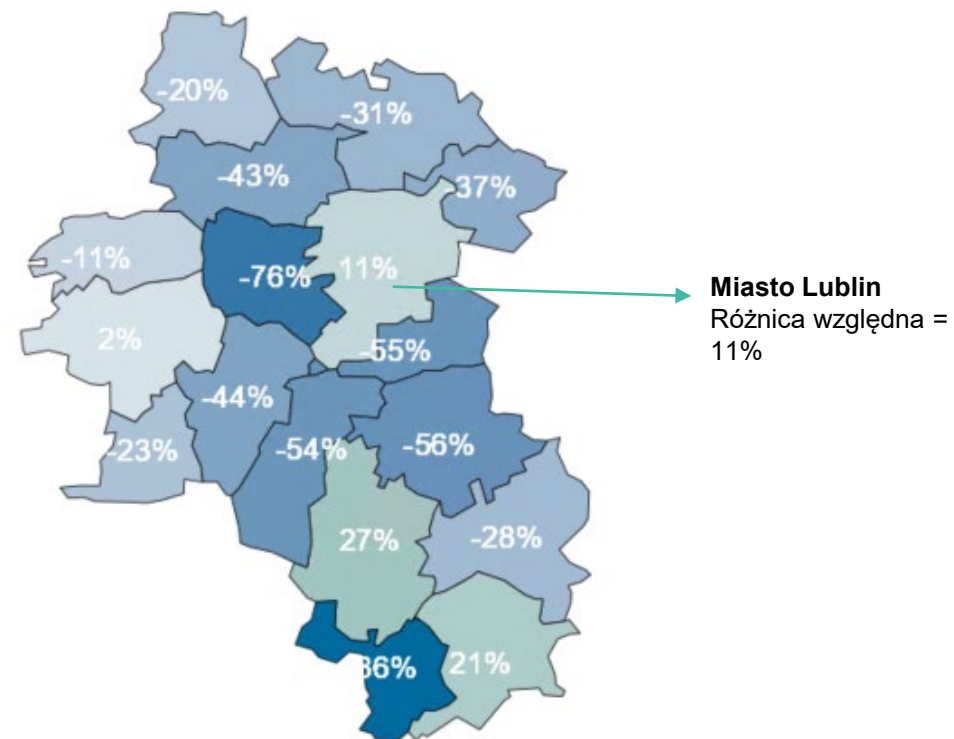
Poziom gmin

Na poziomie gmin widoczne są jeszcze większe różnice pomiędzy gminami miejskimi i podmiejskimi.

Powiat krakowski

Powiat lubelski

8

Poziom gmin – różnice w grupach wiekowych

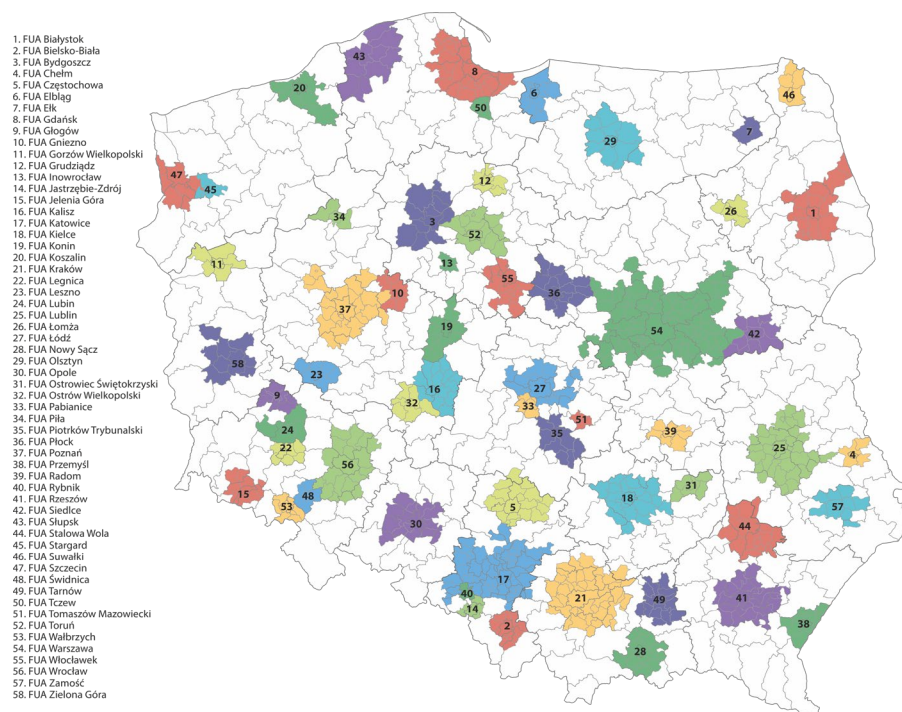
Różnica względna pomiędzy liczbą deklaracji a liczbą ludności wg GUS			
	(0-18]	(18-60]	60+
Razem			
Gminy wiejskie	-21%	-28%	-15%
Gminy miejskie	25%	1%	7%

W gminach wiejskich liczba deklaracji jest mniejsza niż liczba ludności według GUS. Z kolei w gminach miejskich zależność jest odwrotna.

Hipoteza: Osoby w wieku 60+ najrzadziej zmieniają miejsce deklaracji w porównaniu do młodszych grup wiekowych w gminach wiejskich

Obszary funkcjonalne

Funkcjonalne obszary miejskie (FUA, od ang. *functional urban areas*) obejmują miasta i ich strefy dojazdów do pracy. Funkcjonalne obszary miejskie składają się w związku z tym z gęsto zaludnionego miasta (rdzenia obszaru) i strefy dojazdowej, o mniejszej gęstości zaludnienia, której rynek pracy jest silnie zintegrowany z rdzeniowym miastem [2].

Rys. 4. Funkcjonalne obszary miejskie (FUA) w Polsce w 2022 r. [2]

Aby wyeliminować efekt tworzenia się tzw. "obwarzanków", czyli obszarów o dużej liczbie mieszkańców, którzy dojeżdżają do większego miasta, żeby korzystać z POZ, wykorzystano obszary funkcjonalne.

10 Obszary funkcjonalne

Tabela 1. Porównanie ludności wg GUS i liczby deklaracji POZ w obszarach funkcjonalnych miast wojewódzkich w 2023 r.

Obszar funkcjonalny	Ludność wg GUS	Liczba deklaracji POZ	Różnica względna
Białystok	438 614	405 716	-8%
Bydgoszcz	485 502	448 837	-8%
Gdańsk	1 232 447	1 154 168	-6%
Gorzów Wielkopolski	159 408	147 348	-8%
Katowice	2 382 195	2 178 353	-9%
Kielce	386 704	356 779	-8%
Kraków	1 501 184	1 417 952	-6%
Lublin	661 700	628 935	-5%
Łódź	880 917	857 836	-3%
Olsztyn	261 714	221 117	-16%
Opole	248 275	214 963	-13%
Poznań	1 057 313	1 011 885	-4%
Rzeszów	526 323	485 813	-8%
Szczecin	477 688	449 397	-6%
Toruń	324 083	289 871	-11%
Warszawa	3 395 182	3 146 390	-7%
Wrocław	973 205	914 383	-6%
Zielona Góra	209 955	194 290	-7%

Wykorzystanie obszarów funkcjonalnych pozwoliło zmniejszyć różnicę pomiędzy liczbą deklaracji POZ a ludnością wg GUS.

Natomiast w niektórych obszarach, takich jak Olsztyn, Opole różnica ta jest nadal dość duża.

Na poziomie wszystkich województw liczba deklaracji POZ jest mniejsza niż liczba ludności wg GUS. Różnice osiągają do 15%.

Na niższych poziomach (powiaty, gminy) widoczne są znaczące rozbieżności pomiędzy deklaracjami a liczbą ludności według GUS.

Deklaracje POZ mogą wskazywać na różnice w migracjach i w faktycznym wykorzystaniu zasobów opieki zdrowotnej dla różnych grup wiekowych.

Wykorzystanie deklaracji POZ pomaga określić, potencjalnych użytkowników systemu opieki zdrowotnej, nawet jeśli w ostatnim czasie nie korzystali ze świadczeń.

Dziękuję za uwagę

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo
Zdrowia